

**АДАПТАЦІЯ ВИМОГ ДИРЕКТИВ ЄС У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ
ЩОДО РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Предметом дослідження цієї статті є аналіз взятих Україною на себе зобов'язань щодо адаптації європейських директив з енергозбереження в частині використання біоресурсів у якості альтернативного палива та розвитку біоенергетичних технологій в Україні. Ґрунтовно вивчено стан виконання Україною Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС від 23 квітня 2009 року про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел, та Директиви 2012/27/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.10.2012 р. про енергоефективність.

Ключові слова: державне регулювання, сфера біоенергетики, біоенергетика, теплопостачання, державна політика, державне управління, нормативно-правове регулювання.

Игнатенко А. П. Адаптация требований директив ЕС в законодательстве Украины по развитию биоэнергетических технологий.

Предметом исследования данной статьи является анализ взятых Украиной на себя обязательств по адаптации европейских директив по энергосбережению в части использования биоресурсов в качестве альтернативного топлива и развития биоэнергетических технологий в Украине. Основательно изучено состояние выполнения Украиной Директивы Европейского Парламента и Совета 2009/28/ЕС от 23 апреля 2009 г. о поощрении использования энергии, произведенной из возобновляемых источников, и Директивы 2012/27/ЕС Европейского Парламента и Совета от 25.10.2012 г. об энергоэффективности.

Ключевые слова: государственное регулирование, сфера биоэнергетики, биоэнергетика, теплоснабжение, государственная политика, государственное управление, нормативно-правовое регулирование.

Ihnatenko O. P. Adaptation of European directives in Ukrainian legislation for development of bioenergy technologies.

The research object of this article is analyzing obligations by Ukraine in adopting EU directives on energy saving in using of biological resources as alternative fuels and development of bioenergy technologies in Ukraine. There are studied the implementation by Ukraine the Directive of European Parliament and Council 2009/28/EC for 23 April 2009 on the promotion using energy producing from renewable sources and Directive 2012/27/EC of European Parliament and of the Council for 25.10.2012 on energy efficiency.

Keywords: government regulation, area of bioenergy, bioenergy, heat supplying, public policy, public management, legal regulation.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Серед зобов'язань України, що стосуються питань гармонізації законодавства України та ЄС в сфері відновлювальної енергетики, визначені переважно положеннями Глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [1].

Так, у статті 338 цієї Угоди наведені, зокрема, такі напрями співпраці України та ЄС в енергетичній сфері як:

- сприяння енергоефективності та енергозбереженню, у тому числі шляхом формування політики щодо енергоефективності та структури права і нормативно-правової бази з метою досягнення значного прогресу відповідно до стандартів ЄС,

- розвиток та підтримка відновлювальної енергетики з урахуванням принципів економічної доцільності та охорони навколишнього середовища, а також альтернативних видів палива, зокрема стале виробництво біопалива і співробітництво у сфері нормативно-правових питань, сертифікації та стандартизації, а також технологічного і комерційного розвитку;

- просування Механізму спільного запровадження Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1997 року з метою зменшення викидів парникових газів шляхом реалізації проектів у сфері енергоефективності та відновлювальної енергетики.

Крім того, енергетика, включаючи ядерну, визначена пріоритетною сферою для здійснення адаптації законодавства у розділі V Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року.

Метою такої адаптації є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються Європейським Союзом до держав, які мають намір вступити до нього. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що в свою чергу є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань розвитку сфери біоенергетики в Україні знайшли своє відображення у працях вітчизняних науковців: Г. Гелетука, Р. Тормосов, Т. Железна, А. Баштовий, М. Жовмір, В. Скриль. Водночас, ці дослідження більше стосувалися аналізу потенціалу розвитку сфери біоенергетики в Україні і не в повній мірі враховували специфіку її державного регулювання, у тому числі правового регулювання.

На наш погляд, необхідно окремо розглянути питання адаптації вимог директив ЄС в законодавстві України щодо розвитку біоенергетичних технологій.

Мета статті полягає у дослідженні вимог директив ЄС в законодавстві України щодо розвитку біоенергетичних технологій та стан їх реалізації у вітчизняному законодавстві.

Виклад основного матеріалу. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є міжнародним зобов'язанням, передбаченим ще Угодою про партнерство і співробітництво між Україною та Європейським Співтовариством від 14 червня 1994 року, за якою Україна зобов'язувалася наближувати національне законодавство до законодавства Співтовариства у пріоритетних сферах [3].

Підписання Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного співтовариства та його ратифікація Верховною Радою України обумовили виникнення з боку України зобов'язань щодо імплементації у національне законодавство цілої низки правових актів ЄС, у тому числі і Директив Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу, які регулюють сферу біоенергетичних технологій, зокрема, Директиви 2009/28/ЄС.

Стан дотримання Україною взятих на себе зобов'язань з імплементації зазначених директив відображено у щорічному звіті з імплементації законодавства ЄС у сфері регулювання національних енергетичних ринків Секретаріату Енергетичного співтовариства, який відзначив сповільнення темпів реформи енергетичного сектору всупереч значній підтримці і технічній допомозі, які забезпечені з боку Секретаріату і міжнародного співтовариства. Як справедливо зазначено у згаданому звіті, на жаль, Україна в черговий раз втратила можливість провести життєво важливі реформи в галузі енергетики та енергоефективності і провалює виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань [4].

Зазначений звіт Секретаріату Енергетичного співтовариства не лише підтверджує декларативність багатьох прийнятих українською владою нормативно-правових актів з реформування енергетичного сектору, але й певною мірою попереджає про майбутнє зниження підтримки енергетичного сектору України з боку міжнародного співтовариства.

При огляді нормативно-правових актів ЄС у сфері енергетики були розглянуті їх положення на відповідність законодавства України в цій сфері і терміни їх імплементації

Україною відповідно до Додатку XXVII до глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами. Основні з них такі:

- Директива № 2003/55/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку природного газу – положення Директиви повинні бути впроваджені до 01.01.2012 р., як зазначено в Протоколі про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

- Регламент (ЄС) № 1775/2005 про умови доступу до мереж газопостачання – положення Регламенту повинні бути впроваджені до 01.01.2012 р., як зазначено в Протоколі про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

- Директива № 2004/67/ЄС про заходи щодо забезпечення безперервного постачання природного газу – положення Директиви повинні бути впроваджені до 01.01.2012 р., як зазначено в Протоколі про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

- Директива № 2004/8/ЄС про заохочення когенерації – положення Директиви повинні бути впроваджені до 2018 року;

- Директива № 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель – положення Директиви повинні бути відображені в законодавстві України до 2018 року і впроваджені до 2020 року;

- Директива № 2006/32/ЄС про ефективність кінцевого споживання енергії та енергетичних послуг – положення Директиви повинні бути відображені в законодавстві України протягом 5 років і впроваджені протягом 8 років з дати вступу в силу;

- Директива Ради № 92/42/ЄС щодо вимог ефективності для нових водогрійних котлів на рідкому або газоподібному паливі – положення Регламенту повинні бути впроваджені до 2018 року.

Глибше серед проаналізованих були розглянуті наступні директиви ЄС.

1. Директива Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС від 23 квітня 2009 року про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел (англ. *Renewable Energy Directive*) [5].

З метою забезпечення імплементації Директиви 2009/28/ЄС, головної директиви для відновлювальної енергетики, Держенергоефективності розробив План заходів з імплементації Директиви 2009/28/ЄС та Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року, які були затверджені розпорядженнями Кабінету Міністрів України ще у 2014 році [6]. На жаль, зазначені документи не забезпечили належне впровадження до законодавства норм вищезгаданої Директиви, а передбачені Національним планом дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року показники не відповідають фактичним.

Більшість вимог щодо імплементації норм Директиви 2009/28/ЄС Європейського Парламенту і Ради про заохочення до використання енергії, виробленої з альтернативних джерел, відображені у розпорядженні Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 р. № 791-р «Про затвердження плану заходів з імплементації Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС» [6]. Загалом положеннями Директиви передбачається:

1) Стаття 1 Директиви 2009/28/ЄС разом з Рішенням Європейського Парламенту та Ради D/2012/04/MC-EnC зобов'язала Україну зробити все можливе для того, щоб частка енергії, що видобувається з відновлюваних джерел, обчислена відповідно до статей 5–11, у кінцевому споживанні енергії станом на 2020 рік відповідала, щонайменше, 11 %. Виходячи з цього зобов'язання було затверджено відповідну ціль у Національному плані дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року.

2) Пункт 1 статті 4 Директиви 2009/28/ЄС зобов'язав Україну розробити та подати Енергетичному Співтовариству Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року. На жаль, Україна не лише представила Енергетичному співтовариству зазначений документ більш ніж через один рік після крайнього терміну, але й не відобразила в ньому всі вимоги, передбачені Директивою. Крім того, враховуючи значне відхилення від

наведених у Національному плані дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року показників і з урахуванням вимог пункту 5 статті 4 Директиви можна констатувати, що є велика ймовірність внесення змін до нього.

3) Стаття 6 Директиви 2009/28/ЄС [5], яка вказує механізм розрахунку частки енергії, видобутої з відновлюваних джерел, не виконується в певній мірі внаслідок відсутності статистичної інформації належного об'єму стосовно споживання енергії з біомаси. Положення даної статті тісно переплітаються із вимогами щодо імплементації Директиви 2008/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2008 року стосовно процедури Співтовариства для вдосконалення прозорості встановлення цін на газ і електроенергію для кінцевих промислових користувачів [7], а також із цілями, що передбачені Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1099/2008 від 22 жовтня 2008 року про статистику енергетики [8].

4) Пункт 1 статті 5 та пункт 2 статті 7 Директиви 2009/28/ЄС зобов'язали Україну визначити загальні обсяги електричної енергії, енергії на опалення та охолодження, виробленої протягом року з відновлюваних джерел енергії, в тому числі пропорції та обсяги електричної енергії, енергії на опалення та охолодження, що була вироблена з відновлюваних джерел енергії в рамках спільних проектів з державами-членами ЄС або третіми країнами, або в рамках збільшення потужності установок, які були модернізовані.

5) Стаття 13 Директиви 2009/28/ЄС передбачає усунення адміністративних бар'єрів із впровадження біоенергетичних проектів. Держави-члени повинні стежити за тим, щоб будь-які національні правила стосовно процедур надання дозволу, сертифікації та надання ліцензій, які застосовуються до установок з виробництва та до інфраструктур, підключених до мережі транспортування та розподілу електроенергії, енергії на опалення або охолодження з відновлюваних джерел енергії, а також до процесу переробки біомаси для отримання біопалива або інших енергетичних продуктів, були пропорційними та необхідними.

Слід відзначити болючі проблемні питання, які вказують на невиконання в повній мірі Україною вимог цієї статті Директиви 2009/28/ЄС, і, водночас, нормативно-розпорядчих актів Уряду. Так, пунктом 12 Плану коротко- та середньострокових заходів щодо скорочення обсягу споживання природного газу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. № 1014-р, передбачено нормативне забезпечення спрощення процедури землевідведення для будівництва об'єктів з виробництва теплової та/або електричної енергії з використанням інших видів палива, ніж природний газ, у тому числі відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, шляхом видачі дозволів на:

- розміщення таких об'єктів на земельних ділянках усіх категорій земель без зміни їх цільового призначення;

- надання земельних ділянок із земель державної або комунальної форми власності у користування власникам зазначених об'єктів за відсутності плану зонування або детального плану території [9].

На жаль, нині відповідний законопроект, розроблений на виконання зазначеного пункту, досі не прийнятий парламентом [10].

6) Пункт 3 статті 14 Директиви 2009/28/ЄС зобов'язує Україну у першому кварталі 2014 року розробити та затвердити Порядок підвищення кваліфікації фахівців з установки енергетичного обладнання, яке працює на біопаливі, систем отримання фотогальванічної або термічної сонячної енергії, систем отримання геотермічної поверхневої енергії та енергії теплових насосів малої потужності. Відповідно плану заходів з імплементації Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС, затвердженому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2014 р. № 791-р, Міненерговугілля спільно з МОН повинні були розробити, затвердити та оприлюднити такий порядок до 30 грудня 2014 року, однак станом на сьогодні такий документ відсутній.

7) З великою ймовірністю Порядок підвищення кваліфікації фахівців з установки енергетичного обладнання, яке працює на біопаливі, систем отримання фотогальванічної або термічної сонячної енергії, систем отримання геотермічної поверхневої енергії та

енергії теплових насосів малої потужності забезпечував би, у разі затвердження, і виконання пункту 4 статті 14 Директиви 2009/28/ЄС, що зобов'язує Україну оприлюднити, а перед цим розробити та запровадити систему сертифікації або еквівалентну систему підтвердження кваліфікації для спеціалістів з установки котлів та печей для біомаси, систем отримання фотогальванічної або термічної сонячної енергії, систем отримання геотермічної поверхневої енергії та теплових pomp малого розміру. Натомість, можна констатувати відсутність і такої системи.

8) Згідно з пунктом 5 статті 14 Директиви 2009/28/ЄС Україна повинна розробити рекомендації щодо оптимального поєднання високотехнологічного обладнання, у тому числі у частині використання відновлюваних джерел енергії, систем централізованого опалення та систем охолодження у процесі розвитку, планування, забудови та іншого використання територій населених пунктів. Розроблення таких рекомендацій передбачено також і пунктом 7 розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2014 р. № 791-р «Про затвердження плану заходів з імплементації Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС». Втім, відзначаючи відсутність таких рекомендацій, не можна не зауважити, що рекомендації за своєю природою не можуть бути нормативно-правовим актом і становити частину законодавства України.

9) Пункт 6 статті 14 Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС зобов'язує Україну розробити та затвердити регіональні програми ознайомлення, орієнтування та навчання громадян щодо переваг та практичних аспектів, які представляють розвиток та використання енергії, видобутої з відновлюваних джерел. На цей час такі програми відсутні, однак вирішення покладених на ці програми завдань частково виконується в рамках виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010 – 2016 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243, а також плану коротко- та середньострокових заходів щодо скорочення обсягу споживання природного газу на період до 2017 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. № 1014-р.

10) Статтею 15 Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС Україну зобов'язано забезпечити кінцевим споживачам відсотку чи кількості енергії, отриманої з відновлювальних джерел енергопостачальної структури постачальника енергії, гарантування походження електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, на основі об'єктивних, прозорих та недискримінаційних критеріїв.

11) Статтею 17 Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС Україну зобов'язано протягом 2014 – 2016 року розробити та вжити заходи щодо скорочення, починаючи з 1 січня 2017 року, викидів парникових газів порівняно з вичерпним референтним паливом щонайменше на 50 %, а з 1 січня 2018 року – щонайменше на 60 % за рахунок використання рідкого та газоподібного палива з біомаси, виробленого на установках, введених в експлуатацію після 1 січня 2017 року. Статтею 18 Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС передбачено вимоги до системи верифікації дотримання запропонованих критеріїв стабільності для біопалива та біопаливних рідин.

12) Пунктом 2 статті 19 Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС зобов'язано Україну надати Секретаріату Енергетичного Співтовариства перелік зон території країни, класифікованих за другим або більш детальним рівнем Єдиної статистичної номенклатури територіальних одиниць «*NUTS*», відповідно до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1059/2003 від 26 травня 2003 року.

Для виконання зазначеної вимоги Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385, дійсно передбачено запровадження європейської системи статистичної звітності на регіональному рівні у форматі *NUTS* (*NUTS 2* – регіон, *NUTS 3* – група районів (субрегіон) та міська агломерація), а планом заходів на 2015 – 2017 роки реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженим постановою Кабінету

Міністрів України «Деякі питання реалізації у 2015 – 2017 роках Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 7 жовтня 2015 р. № 821 Держстату доручено здійснювати поетапне приведення системи регіональної статистики України у відповідність із стандартами ЄС [11].

Таким чином, більшість положень Директиви лише заплановано до виконання і на даний час так і не було виконано Україною. Деякі зобов'язання, наприклад, що стосуються викидів парникових газів від біопалив та біорідин, взагалі не можуть бути виконані у найближчі роки [12].

Тому можна констатувати, що з великою ймовірністю Україна не зможе досягнути поставленої цілі у 11 % частки відновлювальних джерел енергії у кінцевому споживанні енергоресурсів до 2020 року. Певною мірою можна посилатися на форс-мажор у вигляді анексії Криму та продовження бойових дій на Сході.

2. Директива 2012/27/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.10.2012 р. про енергоефективність (англ. *Energy Efficiency directive*) [13].

Основні заходи, зазначені в директиві 2012/27/ЄС:

- проведення реконструкції будівель – країни-члени ЄС повинні проводити реконструкцію як мінімум 3 % площі будівель, що опалюються, і які займають органи державної влади;

- збільшення ефективності енергетичних систем – енергетичні компанії, які потрапляють під дію цієї директиви, повинні досягнути певного рівня енергетичної ефективності процесів виробництва та транспортування енергії (однією з вимог є щорічне скорочення загального енергоспоживання від 0,5 % до 0,7 % в період з 2017 по 2020 роки);

- запровадження обов'язкового енергоаудиту для широкого переліку організацій та компаній, значних споживачів енергії (енергетичне обстеження має бути проведене не пізніше 3 років з моменту набрання чинності Директиви (2012 р.), кожні 4 роки його проводять кваліфіковані енергоаудитори);

- підвищення ефективності систем опалення та кондиціонування повітря. До грудня 2015 року всі країни-члени ЄС мають завершити та надати Єврокомісії звіти про поточний стан справ та плани в сферах комбінованого виробництва теплової й електричної енергії, опалення та кондиціонування. Оновлені доповіді надаються кожні п'ять років;

- розробка та впровадження механізмів фінансування. Органи державної влади мають розробити та впровадити певні механізми фінансування (інвестування) підвищення енергоефективності або використати вже наявні механізми фінансування інвестицій у сфері енергетичної ефективності;

- встановлення національних цілей. Загальною метою зниження енергоспоживання в ЄС директива визначає рівень у 20 % до 2020 року. Водночас кожна з країн-членів спільноти має визначити власний рівень збільшення енергетичної ефективності та актуалізувати свої стратегії кожні 2014, 2017 та 2020 роки.

- запровадити облік енергоресурсів – до кінця 2016 року запровадити облік споживання всіх енергоносіїв у кінцевого споживача.

Проекти законів України, спрямовані на вирішення зазначених вимог – щодо енергетичної ефективності будівель, комерційного обліку комунальних послуг та про житлово-комунальні послуги (в новій редакції) – наразі проходять розгляд у Верховній Раді України.

У частині забезпечення сталого фінансування заходів з енергоефективності наразі проводиться робота зі створення Фонду енергоефективності. Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 р. № 489-р була схвалена Концепція впровадження механізмів стабільного фінансування заходів з енергоефективності (створення Фонду енергоефективності). Метою прийняття даної Концепції є визначення та запровадження здійснення заходів із забезпечення облікованого, регульованого та ощадливого споживання енергії у житлових будинках шляхом застосування нових підходів до реалізації державної політики щодо фінансування заходів з енергоефективності із залученням коштів міжнародних фінансових організацій та донорів [14].

Для впровадження вимог щодо енергоаудиту зараз проходить погодження центральних органів виконавчої влади проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану заходів із впровадження систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах».

З метою виконання вимог щодо обліку енергоресурсів на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування та житлово-комунального господарства був розглянутий та рекомендований до прийняття за основу законопроект «Про комерційний облік комунальних послуг» (№ 4901 від 06.07.2016 року). У законопроекті пропонується визначити засади забезпечення комерційного обліку послуг з постачання теплової енергії, гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг.

Крім того, в Україні з 01.09.2016 р. набрали чинності національні стандарти у галузі енергетичного аудиту, впровадження, ефективного функціонування та сертифікації систем енергоменеджменту, які гармонізовані з міжнародними нормативними документами і які затверджено наказом № 125 Національного органу стандартизації Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості».

Висновок. Підсумовуючи викладене, можна зазначити про необхідність прискорити прийняття необхідних законодавчих актів щодо адаптації Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС від 23 квітня 2009 року про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел, та Директиви 2012/27/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.10.2012 р. про енергоефективність. У подальших розвідках необхідно проаналізувати питання реформування тарифного регулювання в законодавстві України, а також переглянути інституційні повноваження в напрямку політики децентралізації.

Список використаних джерел:

1. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012

2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>

3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011/print1452771459172098

4. Annual implementation report Energy community secretariat 1 September 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.energy-community.org/portal/page/portal/ENC_HOME/DOCS/4332394/3D790302C9FD5024E053C92FA8C0D492.pdf

5. Directive 2009/28/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the promotion of the use of energy from renewable sources and amending and subsequently repealing Directives 2001/77/EC and 2003/30/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0028-20151005>

6. Співробітництво з ЄС // Держенергоефективності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://saee.gov.ua/uk/activity/mizhнародne-spivrobotnytstvo/spivrobotnytstvo-z-es>

7. Directive 2008/92/EC of the European Parliament and of the Council of 22 October 2008 concerning a Community procedure to improve the transparency of gas and electricity prices charged to industrial end-users (recast) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0092>

8. Regulation (EC) No 1099/2008 of the European Parliament and of the Council of 22 October 2008 on energy statistics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32008R1099>

9. Про затвердження плану коротко- та середньострокових заходів щодо скорочення обсягу споживання природного газу на період до 2017 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 р. № 1014-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1014-2014-%D1%80>.

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури землевідведення для будівництва об'єктів з виробництва теплової та/або електричної енергії з використанням відновлюваних джерел енергії та/або біологічних видів палива: проект Закону України (реєстр. № 2529а від 26.08.2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56300

11. Деякі питання реалізації у 2015 – 2017 роках Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2015 р. № 821 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/821-2015-%D0%BF>

12. Моніторинговий звіт про просування України у виконанні Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом у сферах енергетики та довкілля за вересень 2016 року // Коаліція «Енергетичні реформи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://enref.org/wp-content/uploads/2016/10/Monthly-September_rs.pdf

13. Directive 2012/27/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on energy efficiency, amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EU and repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=celex%3A32012L0027>

14. Про схвалення Концепції впровадження механізмів стабільного фінансування заходів з енергоефективності (створення Фонду енергоефективності): Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 р. № 489-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/489-2016-%D1%80>

*Ігнатенко Олександр Павлович – доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, Головний консультант проекту ПРООН «Розвиток та комерціалізація біоенергетичних технологій у муніципальному секторі в Україні», доцент кафедри управління національним господарством та економічної політики Національної академії державного управління при Президентові України.

Стаття надійшла до редакції 22.05.2017 р.

УДК 351

Наталія Криштоф *

ДЕРЖАВНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті розглянуто інвестиції як складову інвестиційного потенціалу країни. Проаналізовано надходження прямих іноземних інвестицій та індекси українського інвестиційного клімату. Досліджено аспекти інвестиційної привабливості України та визначено напрями активізації українського інвестиційного потенціалу. Розглянуто механізми створення сприятливого інвестиційного клімату. Обґрунтовано, що інвестиції є необхідним механізмом для співпраці влади і бізнесу.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційна політика, інвестиційний потенціал, модернізація національної економіки.

Крыштоф Н. С. Государственные механизмы формирования инвестиционной политики в современных условиях трансформации национальной экономики.

В статье рассмотрены инвестиции как составляющая инвестиционного потенциала страны. Проанализированы поступления прямых иностранных инвестиций